

6

→ WAAR WILLEN WE NAAR TOE?

Overleggen, samen oplossingen zoeken, afstemmen. Het zijn termen die in vele toekomst(beleids)plannen voorkomen. Voor de kust is dit niet anders. **Een geïntegreerd en duurzaam beheer van de kust vraagt om een nieuwe bestuurlijke aanpak, die het sectorale denken achter zich laat.** Er moet een afweging gemaakt worden op basis van duurzaamheidsprincipes, met aandacht voor economische, ecologische en sociale belangen. Deze werkwijze wordt ook al toegepast bij structuurplanning of MER-procedures. Een gemakkelijke opgave is het echter niet. De bestuurlijke structuren en wetgevende instrumenten zijn immers van oudsher sectoraal georganiseerd en een omschakeling naar een sectoroverschrijdende organisatievorm vergt tijd.

De voorlopig meest haalbare vernieuwing op bestuurlijk vlak is dat alle bij de kust betrokken diensten zich de geïntegreerde werkwijze eigen maken en toepassen. Opdat geïntegreerd denken en handelen mogelijk zou zijn, zullen deze diensten zich op termijn echter ook organisatorisch moeten aanpassen. De evolutie naar de nieuwe manier van werken is een continu proces, waarbij evaluatie en bijsturing cruciaal zijn. De afstemming tussen de verschillende spelers zal bekomen worden door het opzetten van een gestructureerd overleg.

Andere belangrijke aandachtspunten bij de vernieuwing zijn: de betrokkenheid van relevante kustactoren, het uittekenen van een langetermijnstrategie voor de kust en een optimale afstemming en combinatie van de beschikbare instrumenten. Het uiteindelijke doel: een duurzaam kustbeheer.

→ WAAR STAAN WE VANDAAG?

Aan de kust worden tal van bestuurlijke grenzen doorbroken. De federale en Vlaamse overheid beseften reeds vijftien jaar geleden dat de kust met complexe beleidsproblemen te maken heeft. Daarom besteden ze sinds het begin van de jaren 1990 bijzondere aandacht aan een sectoroverschrijdend overleg voor de kust. De oprichting van een interkabinettenstuurgroep met de ambtelijke taakgroep (1994), de ondertekening van een samenwerkingsakkoord voor de kustwacht (2006) en de ondertekening van een protocol inzake geïntegreerd duurzaam kustzonebeheer (2007) illustreren dit, naast de uitvoering van diverse geïntegreerde projecten.

De provincie speelt eveneens een prominente rol door, vanuit haar decretale opdracht gebiedsgericht te werken, ondersteuning te bieden aan het Coördinatiepunt Duurzaam Kustbeheer. **Door middel van verschillende initiatieven en projecten wordt geprobeerd om gemeenten actief te betrekken en de aandacht te vestigen op het belang van een geïntegreerd beheer.**

De Belgische benadering is uniek in Europa. Er worden duidelijk stappen ondernomen om op een vernieuwende manier met kustbeheer om te gaan. De projectmatige aanpak wordt stilaan verruimd naar een meer structurele werkwijze, om de ontwikkeling van kust en zee in een positieve richting te sturen. Zo is de geïntegreerde benadering ingeschreven in de missie van verschillende administraties, die een principiële verklaring inzake duurzaam kustbeheer ondertekenden. Deze benadering vond ook ingang in sectorale plannen en in onderzoeks- en wetenschappelijke programma's.

→ WAT KUNNEN WE DOEN?

Bestuurlijke vernieuwing voor duurzaam kustbeheer blijft voorsnog een zoektocht.

Welke vernieuwde overheidsstructuur kan de complexe uitdagingen aan? Hoe kan er naar integratie gestreefd worden, zonder een grootschalige hervorming van alle bestaande structuren en instrumenten?

Bestuurlijke, administratieve en juridische integratie vergt een aanpak op meerdere fronten, met actie op verschillende bestuursniveaus.

Juridisch en instrumenteel moeten de verbanden tussen de beschikbare en nieuwe instrumenten versterkt worden. Op bestuurlijk vlak kan een gestructureerd en efficiënt overleg, vanuit een open geest, oplossingen aanreiken. De af te leggen weg blijft hoe dan ook een leerproces. Daarbij kan een concrete, actiegerichte afstemming van het sectorale beleid de weg naar integratie helpen effenen. De eerste stap is een toetsbare, geïntegreerde aanpak binnen de sectoren. Daarbij is een voortdurende evaluatie noodzakelijk. Vervolgens moet een formeel, institutioneel kader het overleg en de coördinatie structureren (1). Om vooruitgang te boeken, zullen ook een bestuurlijk draagvlak (politiek en ambtelijk) en financiële ondersteuning nodig zijn.

De specifieke kustproblematiek doet zich voor in de zone waar land en zee elkaar ontmoeten.

Voor de problemen die eerder in kaart gebracht werden, zullen de bevoegde overheden op een constructieve manier werkbare oplossingen moeten zoeken.

Het beheer van de zee zal in de toekomst trouwens steeds meer de aandacht opeisen. De vraag naar nieuwe ontwikkelingen op zee zal groeien, naarmate er zich nieuwe technische mogelijkheden aandienen en de conflicten rond de schaarser wordende ruimte op het land toenemen. Een langetermijnbeleid kan en mag dan ook niet uitblijven.

Geïntegreerd beheer veronderstelt ook een mentaliteits- en gedragsverandering bij alle kustactoren. Voorbeeldprojecten stimuleren kan een multiplicatoreffect hebben. Dit is de betrachting van de awards Duurzaam Kustproject (www.dekustkijktverder.be). Ze werden in 2006 voor het eerst uitgereikt door het Coördinatiepunt Duurzaam Kustbeheer. Bovendien zijn publiek-private samenwerking en een verhoogde betrokkenheid en verantwoordelijkheid van de private sector wenselijk. Zo kunnen lokale besturen bv. meer betrokken worden bij het geïntegreerde beheer door de oprichting van een kustforum van actoren. Zij vormen de sleutel om een geïntegreerd beheer niet alleen bij burgers en bedrijven te stimuleren, maar ook binnen hun eigen diensten. Op die manier kunnen alle kustactoren de stap zetten naar een meer geïntegreerde benadering van de kust. **De inzet en betrokkenheid van de gemeentebesturen aan de kust activeren, blijft een uitdaging voor de toekomst.**

De zorg om zee en kust houdt evenwel niet op aan de landsgrenzen. Om te komen tot afstemming van beleid en ervaringsuitwisseling is internationale samenwerking nodig.

De aandacht voor kust en zee kwam de voorbije jaren in een stroomversnelling. Veel oplossingen steunen echter nog op een informele en onstabiele basis, waardoor garanties voor succes uitblijven. Bekrachtigde instrumenten, gesteund door politieke wil en beslissingen, kunnen de bestuurlijke vernieuwing verder vorm geven.

Referentie

(1) *Achtergrond # 03 - architect / Ontwerper / Onderzoeker? Casus Mare Meum: een oefening op de zee, Cahier Vlaams Architectuur Instituut, Brussel, 2007.*